

خطبه اول

اعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم نحمده على ما كان و نستعينه من امرنا على ما يكون و نؤمن به و نتوكل عليه و نستغفره و نستهديه و نعوذ به من شرور انفسنا و سيئات اعمالنا و نصلى و نسلم على سيدنا و نبينا ابى القاسم المصطفى محمد و على آله الاطيبين الاطهرين و لا سيما بقية الله فى الارضين.

توصیه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ»^۱ عِبَادَ اللَّهِ أُوْصِيكُمْ وَ نَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَ مِلَازِمَةِ أَمْرِهِ وَ مَجَانِبَةِ نَهْيِهِ وَ تَجَهُّزُوا عِبَادَ اللَّهِ فَقَدْ نُودِيَ فِيكُمْ بِالرَّحِيلِ^۲ وَ تَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى^۳

همه شما نمازگزاران گرامی و خودم را به تقوا و پارسایی، ذکر خداوند در همه احوال و شکر نعمت‌های او و صبر و مقاومت در راه خدا سفارش و دعوت می‌کنم. خداوندا به همه ما توفیق پارسایی، پرهیزگاری و استقامت در راه خودت عنایت و کرامت بفرما.

عرض کردیم مبحث اول خانوادگی پیرامون روابط همسران بود که در خطبه‌های متعدد در سی اصل به آن پرداخته شد و مبحث دوم در وظایف و تکالیف والدین و خانواده در قبال فرزندان است.

اموال و اولاد در آینه آموزه‌های دینی

اهمیت بحث روشن است و اشاراتی در خطبه قبل به آن شد. قبل از آن که به بیان اصول و ضوابطی که اسلام برای تربیت کودک، نوجوان و فرزندان ترسیم کرده است پردازیم مقدمه‌ای را شروع کردیم. آن مقدمه این بود که در نگاه

^۱ - سوره حشر، آیه ۱۸.

^۲ - سید رضی، نهج البلاغه (صبحی صالح)، خطبه ۲۰۴، ص ۳۲۱.

^۳ - سوره بقره، آیه ۱۹۷.

اسلام هر آنچه در این عالم به ما عنایت شده است نعمت الهی است که از جانب خداوند به ما ارزانی شده است و همه نعمت‌های این عالم وابسته به خداست و در منطق اسلام این نعمت‌ها ابزار و سوژه‌هایی برای آزمایش ما و شما است.

«ثُمَّ لِنَسْأَلَنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ»^۴ یک قانون الهی است. تمام نعمت‌های خدا وسیله‌ای برای این است که ما در ارتباط و تعامل با آن آزموده شویم. یعنی ما تکالیفی داریم و این نعمت‌ها می‌تواند در یک مسیر خوب قرار گیرد و به ارزش‌های باقی و ماندگار مبدل شود و همین نعمت‌ها می‌تواند مبدل به نعمت‌ها شود. زینت‌های دنیا می‌تواند مبدل به شین و ننگ آدمی شود و همین اولاد که در آیات کریمه، به عنوان نعمت، زینت دنیا و کمک کار شما معرفی شده است^۵ در جایگاهی قرار دارد که می‌تواند ابزار سعادت، کمال و باقیات صالحات شود و هم می‌تواند مبدل به نعمت، ننگ، مانع و مخل از تکامل انسان گردد. اولاد و خانواده مانند بقیه نعمت‌ها هم نعمت الهی و زینت زندگی و هم کم‌کاری در زندگی است، این نعمت‌ها در عین حال می‌تواند انسان را به سمت شقاوت بکشاند یا انسان را به اوج سعادت برساند. دقت کنید در دو سوی مسئله هم آنجا که اولاد و خانواده مایه و ابزار سقوط آدمی می‌شود در قرآن یک تصویر زیبایی از آن ارائه شده است و هم جایی که اولاد و خانواده وسیله عروج و تکامل می‌شود آن را در دو بخش در آیات قرآن ملاحظه کنید. بخش اول قرآن هشدار می‌دهد که خانواده و فرزند که همانند سایر نعمت‌ها می‌تواند مبدل به یک عامل سقوط شود. ملاحظه کنید چند کلیدواژه بسیار زیبا در قرآن در باب اولاد آمده است که البته در مورد اموال و دیگر نعمت‌ها نیز وارد شده است.

اول: اموال و اولاد مایه غفلت انسان

اولاد و خانواده مانند اموال می‌تواند مایه غفلت، مستی و نسیان انسان شود. اگر ما هوشمندانه با همه نعمت‌ها و زر و زیور عالم تعامل نکنیم می‌تواند چشم و دل را برباید، آدمی را در دنیا غرق کند و چشم را از عالم قدس و تکامل

^۴ - سوره تکوین، آیه ۸

^۵ - سوره اسراء، آیه ۶؛ سوره کهف، آیه ۴۶

معنوی ببرند. آیه شریفه‌ای که در سوره منافقون آمده است همین هشدار را در رابطه با اموال و اولاد داده است: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ»^۶ مؤمنان هوشمند باشید مبادا که مال، فرزند، خانه و خانواده شما چشمتان را از حقایق بالاتر ببرند. در نعمت‌های دنیا غرق نشویم و از ارتباطمان با خداوند غفلت نکنیم. (إلهاء) همان‌طور که فرموده‌اند یعنی بزرگ شدن چیزی در چشم و دل و قلب انسان به گونه‌ای که ما را از چیز دیگر غافل کند. وقتی کسی تابلوی زیبایی را می‌بیند آن زیبایی می‌تواند او را از سایر پدیده‌ها غافل کن. این جذابیت‌های دنیایی چه در مقام و چه زندگی، همه نعمت‌های خدا و ابزارهای زندگی بشر است، ولی مبادا این نعمت‌ها موجب اغفال و الهاء شود و چشم را چنان به خود جذب کند که از دیدن مسائل معنوی و حقایق الهی بازدارد. در این آیه می‌فرماید به هوش باشید همین اولاد و مال و مقام که نعمت الهی هستند شما را الهاء نکند.

دوم: بعض اموال و اولاد مایه خسارت بشری

تعبیر خسارت آمده است. در آیه ۲۱ سوره نور از سخنان حضرت نوح (علی نبینا و آله و علیه السلام) چنین نقل شده است که وقتی حضرت نوح از هدایت مردم ناامید شد و با خدا سخن می‌گفت عرض کرد: «قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَنْ لَمْ يَزِدْهُ مَالُهُ وَوَلَدُهُ إِلَّا خَسَارًا»^۷ خدایا این قوم مرا اطاعت نکردند و مرتکب عصیان پیامبر تو شدند، این مردم دنبال پیامبر و هادی الهی نیامدند بلکه دنبال رهبران باطل افتادند. رهبران باطل کسانی بودند که مال و فرزند و مقام و عشیره را به‌وفور داشتند اما این‌ها مایه خسارت آن‌ها شد. چون به‌درستی با مال و فرزند و زندگی تعامل نمی‌کردند به‌درستی از آن‌ها در مسیر کمال بهره نمی‌بردند فلذا همین نعمت‌ها مایه خسارت و زیان آن‌ها شد.

پس این نعمت‌ها اولاً می‌تواند اغفال‌کننده باشد ثانیاً می‌تواند مایه خسارت باشد.

سوم: دشمن بودن بعض فرزندان و همسران برای شما

اما به‌عنوان سوم که هشدار دهندگی بیشتر دارد دقت بفرمایید.

^۶ - سوره منافقون، آیه ۹

^۷ - سوره نور، آیه ۲۱

خداوند متعال می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ»^۸

این اوج هشدار خدا به بشر در برابر نعمت‌ها از جمله فرزندان و همسران است. خداوند می‌فرماید: برخی از همسران و فرزندان شما دشمنان شما هستند. هوشیار و هوشمند بوده احتیاط کنید. عجب! عشق فرزند و همسر، پدر و مادر است، علاقه وافر به پدر و مادر دارد چگونه می‌تواند مبدل به دشمن شود؟ اینجا است که می‌گویند دشمن دو نوع است:

الف) گاهی دشمن، دشمن نما است که روشن است؛

ب) نوع دوم دشمن، دشمن دوست‌نما است. دشمنی که با انگیزه به ظاهر خوب با شما رفتار می‌کند ولی در ذات کار او و نتیجه آن دشمنی است. در شأن نزول آیه گفته شده است وقتی فرمان آمد که پیامبر خدا حضرت محمد مصطفی (صلی الله علیه و آله و سلم) از مکه به مدینه هجرت کنند و آماده بنیان‌گذاری نظام اسلامی در مدینه شوند این هجرت فرمان خدا بود. پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) برنامه‌ریزی کردند و یک هجرت بزرگ تاریخی و راهبردی از سوی پیامبر خدا (ص) ابلاغ شد و اصحاب گروه‌گروه به سوی مدینه روانه شدند. مردم مدینه به خوبی از مهاجران استقبال کردند و اولین هسته حکومت و نظام اسلامی به رهبری پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) در مدینه نهاده شد. وقت فرمان این هجرت آمد بعضی در هجرت کوتاه آمدند و پایشان لغزید. چون همسر یا فرزندشان می‌آمدند و با گفتن: شما که از مکه بروید ما چه کنیم؟ زندگی ما فرومی‌ریزد و روزگار ما تباه می‌شود مانع از حضور همسرانشان در هجرت تاریخی پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌شدند. در این مورد آیه نازل شد که فرزندان شما نعمت، زینت و لطف خدا هستند اما این‌ها گاهی امکان دارد که در برابر فرمان خدا قرار بگیرند، هر چند به ظاهر روی مهربانی و دوستی است اما در واقع همسر و پدر را از یک تکلیف الهی باز می‌دارد. نتیجه بازدارندگی خانواده از ادای تکلیف الهی دشمنی می‌شود.

پس می‌بینید بهترین نعمت‌ها که می‌تواند ما را به اوج سعادت برساند گاهی در رتبه الهاء گر می‌شود و ما را غافل می‌کند. این قدر غرق در زندگی، مال و منال می‌شود که اصلاً همه چیز یادش می‌رود که این مرتبه اول است؛

^۸ - سوره تغابن، آیه ۱۴

گاهی همین نعمت‌ها مبدل به یک خسارت می‌شود و سرمایه‌ها را به خاطر این دوستی‌ها از دست می‌دهد؛ و گاهی هم مبدل به دشمنی می‌شود همان‌طور که در ماجرای هجرت پیامبر نمونه‌هایی پیدا شد. عبدالله بن زبیر پدر را دوست می‌داشت ولی همیشه تلاش می‌کرد که پدر را به مقابله با امیرالمؤمنین بکشاند. فرزند است و پدر را دوست دارد ولی تلاش می‌کند تا آخرین لحظات در جنگ جمل زبیر را در برابر حضرت علی (علیه السلام) نگه دارد این یعنی دشمنی.

همسر وهب در کربلا در مقابل رفتن او به جبهه ممانعت می‌کرد، مادرش او را کنار زد و گفت بگذار برود و در کنار امام به شهادت رسد.

پدیده آقازادگی منحوس و بد، پدیده‌ای است که همیشه در میان مسئولان وجود داشته است. آقازادگان و خانواده‌هایی که از مقررات الهی عبور می‌کردند و می‌کنند و از موقعیت پدران سوء استفاده می‌کنند یک پدیده زشت و منحوس است. ما دیده‌ایم آقازادگانی که پدران بزرگشان را ساقط کردند. این‌ها نشانه‌هایی است که به ما می‌فهماند نعمت‌های الهی می‌تواند مبدل به نعمت شوند.

خدایا به ما توفیق عنایت فرما تا بتوانیم از نعمت‌ها در مسیر خودت استفاده کنیم. خدایا همه اموات و درگذشتگان ما را ببخش و بیمارز و به ما توفیق تربیت نسل صالح و مصلح عنایت بفرما.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ^۹

خطبه دوم

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين بارئ الخلائق اجمعين ثم الصلاة والسلام على سيدنا و نبينا و حبيبنا ابى القاسم المصطفى محمد و على مولانا على بن ابيطالب و على الصديقة الطاهرة فاطمة الزهراء و على الحسن و الحسين سيدى شباب اهل الجنة و على أئمة المسلمين على بن الحسين و محمد بن على و جعفر بن محمد و موسى بن جعفر و على بن موسى و محمد بن على و على بن محمد و الحسن بن على و الخلف القائم المنتظر حججك على عبادك و أمنائك فى بلادك ساسة العباد و اركان البلاد و ابواب الايمان و أمناء الرحمن و سلالة النبين و صفوة المرسلين و عترة خيرة رب العالمين صلواتك عليهم اجمعين. السلام عليك يا بنت ولى الله، السلام عليك يا اخت ولى الله، السلام عليك يا عمه ولى الله، السلام عليك يا بنت موسى بن جعفر و رحمة الله و بركاته

توصيه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم « يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ »^{۱۰} عِبَادَ اللَّهِ أَوْصِيَكُمْ وَ نَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَ مِلَازِمَةِ أَمْرِهِ وَ مَجَانِبَةِ نَهْيِهِ وَ تَجَهُّزُوا رَحِمَكُمُ اللَّهُ فَقَدْ نُودِيَ فِيكُمْ بِالرَّحِيلِ^{۱۱} وَ تَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى^{۱۲}

باز هم همه شما نمازگزاران گرامی و خودم را به تقوا و پارسایی سفارش می‌کنم. امیر مؤمنان در خطبه ۱۹۱ فرمودند: «فَمِنْ نَاجٍ مَعْقُورٍ وَ لَحْمٍ مَجْزُورٍ وَ شِلْوٍ مَذْبُوحٍ وَ دَمٍ مَسْفُوحٍ وَ عَاضٍّ عَلَى يَدَيْهِ وَ صَافِقٍ بِكَفَيْهِ»^{۱۳} بدانید پایان این دنیا طوری است که درگیر شوندگان با صحنه دنیا در آخر به زمین می‌افتند و نجات پیدا نمی‌کنند و در پایان زندگی می‌بینیم

^{۱۰} - سوره توبه آیه ۱۱۹

^{۱۱} - سید رضی، نهج البلاغه (صبحی صالح)، خطبه ۲۰۴، ص ۳۲۱

^{۱۲} - سوره بقره، آیه ۱۹۷.

^{۱۳} - سید رضی، نهج البلاغه (صبحی صالح)، خطبه ۱۹۱، ص ۲۸۵: نجات یافته ای مجروح، یا مجروحی پاره پاره تن، دسته ای سر از تن جدا و دسته

ای دیگر در خون خود تپیده، گروهی انگشت به دندان، و جمعی از حسرت و اندوه دست بر دست می‌مالاند

که همه دست روی دست خواهند زد. همه به حسرت و تعسر نسبت به آینده خواهند نشست. این پایان زندگی است. امروز باید برای رهایی از آن حسرت‌های بزرگ در هنگام ملاقات مرگ و فرشته مرگ آماده شد. خدایا ما را برای لقاء خودت و مرگ به نحو درست آماده بفرما و ما را از همه شرور شیطانی نجات عنایت بفرما.

یاد همه شهدا، بزرگان، مراجع درگذشته، علما، درگذشتگان از این جمع، ذوی الحقوق، به ویژه شهدای مدافع حرم و امام شهدا و همه شهیدان را گرامی می‌داریم با تقدیم صلواتی بر محمد و آل محمد.

مناسبت‌ها

چند موضوع را فهرست‌وار عرض می‌کنم:

۱. گرامیداشت روز دحو الارض

روز دحو الارض روز بزرگی در تاریخ بشر در کره زمین است و روزی است که باید آن را گرامی داشت. باید شاکر خداوند بر تمهید مقدمات حیات بشر در کره زمین و فراهم شدن تکامل برای بشر باشیم و انشاء الله به اعمالی که در آن مقرر شده است توجه کنیم.

۲. شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی منشأ خدمات بزرگ

سالروز بنیان‌گذاری شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی را گرامی می‌داریم. این شورا در طول تاریخ انقلاب در تهران، قم و شهرهای دیگر کشور منشأ خدمات بزرگی در بسیج مردم برای حضور ملت غیور در صحنه‌های دفاع از انقلاب اسلامی بوده است. بدین وسیله خدمات آن‌ها را گرامی می‌داریم. البته این شورا همچنان باید با ابتکار و خلاقیت ظرفیت‌های جدیدی ایجاد کند و برای حضور قوی ملت در صحنه‌های انقلاب آماده شوند. از همه آن‌ها تشکر می‌کنیم و برای آن‌ها آرزوی توفیق داریم.

۳. پیشرفت‌های علمی از اقدامات جهاد دانشگاهی

سالروز تأسیس جهاد دانشگاهی است. اقدامات خوبی در پیشرفت‌های علمی انجام داده‌اند و از همین تریبون خدمات آن‌ها را ارج می‌نهم. اما امروز انتظار می‌رود که این نهاد بر پایه اندیشه انقلابی و در مسیر ابتکار، خلاقیت و پیشرفت‌های بزرگ علمی قدم‌های بزرگ‌تری بردارد.

۴. بزرگداشت سالروز حقوق بشر اسلامی

سالروز حقوق بشر اسلامی و کرامت انسانی را بزرگ می‌داریم.

۵. محکومیت حمله اتمی امریکا به هیروشیما و ناکازاکی

سالروز حمله اتمی امریکا به هیروشیما و ناکازاکی را یادآوری می‌کنم. ماجرای حمله اتمی امریکا به دو شهر بزرگ ژاپن در اواخر جنگ جهانی دوم گرچه سرنوشت جنگ را تغییر داد اما لکه تنگی بر پیشانی امریکا ثبت و ضبط کرد و تا تاریخ، تاریخ است آن لکه باقی است. حمله‌ای که با ابزار بمب اتمی انجام شد و بیش از ۲۰۰ هزار نفر در ثانیه‌ای کشته شدند و میلیون‌ها آدم مجروح و آواره شدند. این حمله‌ای که نسل بشر را تهدید می‌کرد توسط امریکا انجام شد. بسیار بسیار عجیب است که به کارگیرندگان سلاح اتمی و پشتیبانان استفاده از سلاح‌های شیمیایی امروز مدعیان دروغین صلح و دور شدن از سلاح اتمی هستند. ننگ بر شما! و وای بر شما! شما به کارگیرندگان این سلاح بودید، شما امنیت بشر را تهدید کردید، در پرونده ننگین شما ده‌ها نقطه سیاه بسیار زشت ثبت شده است. شما مدعی هستید؟! امروز ملت‌های مسلمان و مستضعف مدعی شما هستند. اگر راست می‌گویید سلاح‌های اتمی‌تان را نابود کنید. ما هم مدعی هستیم که بشر باید سلاح‌های اتمی و شیمیایی را کنار بگذارد، همه این‌ها دست شما و دست قدرت‌های دارای حق و تو هست. اگر شما راست می‌گویید آن‌ها را کنار بگذارید. شما دروغ می‌گویید. پرونده شما سرشار از بسیاری از این جرائم زشت و ننگین است. لیست بلندبالایی از زیر پا گذاشتن حقوق بشر از سوی امریکا، قدرت‌های استکباری و اسرائیل وجود دارد. ما مدعی شما هستیم و امروز این ندایی که شما از آن هراس دارید و

گاهی هم گفته‌اید که این ندا خاموش شده است همچنان این ندا نه در قم، نه در این ایران که در سراسر جهان طنین افکن است که مرگ بر امریکا (مرگ بر امریکا)

این صدا صدای ملت ایران در برابر دولتمردان و حاکمان زورگوی امریکا و مستکبران است. این صدا باقی خواهد ماند تا وقتی که شما عاقل شوید و دست از این همه ستم بردارید.

۶. تحلیل وضعیت حساس کنونی کشور و تبیین وظایف ملت و مسئولین

اما موضوعی که چندجمله‌ای باید پیرامون آن باید گفت شرایط و وضعیت حساس کشور است. ما امروز شاهد هستیم که در چهلمین سالگرد انقلاب اسلامی که در پرونده آن آزادی، استقلال و پیشرفت‌های گوناگون در عرصه‌های مختلف ثبت شده است دشمنان شما مردم و اسلام عزیز آمده‌اند، ژست‌ها می‌گیرند، قدرت‌نمایی می‌کنند و برگ‌های جدیدی از تحریم و توطئه را رو می‌کنند.

اما بدانید همه این‌ها ناشی از عصبانیت است، ناشی از خشم ماندگاری انقلاب شما در چهلمین سالگرد انقلاب است، ناشی از اقتدار شما ملت در بیرون مرزها است که خشم را بر دل آن‌ها نشانده است. مشاهده این اقتدار آن‌ها را خشمگین کرده است. برای همین است که عهدها را زیر پا می‌گذارند، پیمان‌ها را می‌شکنند و ژست‌های قلدرمآبانه می‌گیرند. امروز هدف آن‌ها اصل ملت است. نقطه اصلی شما مردم، دل‌های امیدوار و قلب‌های مؤمن و اراده‌های ثابت شما است.

یک جنگ روانی و اقتصادی شدیدی را به راه انداخته‌اند تا ما و ملت بزرگ ما را از پا دریاورند، تا باور، امید، وحدت و انسجام را از ما بگیرند. فشارهای شکننده و تحریم برای فروپاشی اقتصادی، اخلال به امنیت و هرج و مرج در کشوری که نماد امنیت و استقلال در دنیا است را بر این ملت تحمیل می‌کنند. ای ملت و ای جوانان در صحنه باشید، هوشیار باشید که شرایط جدیدی را ما تجربه می‌کنیم.

الف) وظیفه مردم در مواجهه با تحریم‌های اقتصادی

راه مقابله با این تحریم‌ها توسط مردم این است که:

۱. ملت هوشیار باشد؛

۲. در انجام کارها و برنامه‌ها بسیج شده باشد؛

۳. انسجام و وحدت داشته باشد؛

۴. همراه رهبری حرکت کند؛

۵. بردباری؛

۶. فعالیت، تلاش و کار

این‌ها از جمله راه‌هایی است که باید ملت طی کند.

ب) وظیفه مسئولان در مقابله با تهدیدات و تحریم‌های مستکبران

اما همه مسئولان قوای گوناگون، دولت، مجلس، قوه قضاییه، همه نهادها و ما وظیفه سنگینی داریم که در چند بند عرض می‌کنم که برآمده از سخنان مردم و بزرگان ما است:

۱. نصب العین قرار دادن واقعی فرمایشات رهبری معظم

از دولت و مسئولان انتظار می‌رود که فرمایشات راهگشای رهبری در قلمروهای مختلف را نصب العین خود قرار دهند و به صورت جدی آن‌ها را دنبال کنند. در روزهای اخیر، مراجع بزرگ و عظیم‌الشأن ما رهنمودهای مهمی داده‌اند و دردهای مردم را برشمردند. انتظار از همه مسئولان می‌رود که این رهنمودهای رهبری معظم، بزرگان، مراجع و نظرات دلسوزان با قطع نظر از نگاه‌های جناحی و سیاسی را مد عین قرار دهند.

۲. نزدیک‌تر شدن مسئولان با مردم و همراهی با آنان

مسئولان باید به مردم نزدیک‌تر شوند. مسئولان باید درد دختر و پسری که شرایط ازدواج برای او مهیا نیست را درک کنند، درد گرانی خانه و مسکن درک کنند، درد گرانی مواد غذایی را درک کنند. این درک و همدلی نسبت به مضایق مردم و گرفتاری‌هایی که وجود دارد شرط دوم است.

۳. عزم جهادی و مدیریت اقتصادی در مسیر اقتصاد مقاومتی

ما همچنان شاهد هستیم در مواردی آن اراده قوی، برنامه سامانمند و پای کار آمدن کامل وجود ندارد. باید همه قوا و همه نهادها این عزم را در خود ایجاد کنند.

۴. اصلاح و آرایش نیروهای مدیر و تیم‌های اقتصادی

ما از نسل جوان باید استفاده کنیم و آدم‌های قوی و معتقد را باید پای کار بیاوریم تا گره‌ها را باز کند. تمام گره‌ها قابل گشودن است. اگر کسی فکر می‌کند که این ملت نمی‌تواند اشتباه می‌کند چرا که این ملت معجزه قرن را آفرید، همچنان هم می‌تواند معجزه کند.

۵. اصلاح نظام بانکی

رویکرد بانک‌ها نسبت به دیرکردها باید تغییر کند تا صنایع به شکست و تعطیلی کشیده نشود. اقساط را باید امهال کنند و به آنان مهلت دهند. باید وام‌های مناسب‌تری برای صنایع پیش‌بینی کنند تا صنعت ما جانی دوباره گیرد.

۶. ارتباط فعال خارجی با همسایگان و کشورهای شرقی برای بازاریابی و فعالیت‌های اقتصادی

۷. مبارزه با قاچاق و تأکید بر کالای داخلی

۸. مبارزه با مفاسد

با همه وجود از اقداماتی که شده تشکر می‌کنیم اما کافی نیست. مبارزه با مفاسد هم قاطعیت می‌خواهد و خیلی جاها هم برنامه‌ریزی خوب می‌خواهد تا مفسده از سیستم مالی دور شود و اختلاس و ریخت و پاش‌ها حذف شود.

۹. کنترل بازار ارز

کنترل بازار ارز و گرانی‌هایی که واقعاً شکننده است.

۱۰. مواضع شجاعانه در برابر دشمن

مواضعی که رئیس‌جمهور در برهه‌های اخیر داشته‌اند قابل تقدیر است. این مواضع قاطعانه و شجاعانه باید نهادینه و استوار شود. حکمت، مصلحت و عقلانیت همه درست است ولی همین‌ها می‌گویند که شما محکم باشید، این پیمان‌شکن‌ها دروغ می‌گویند پس قوی در برابر آن‌ها بایستید و با عهدشکنان خیال مذاکره نداشته باشید.

شما عهدشکن‌های دروغ‌گو ادعای مذاکره می‌کنید؟ اولین شرایط مذاکره انسانی را شما نمی‌فهمید. شما به ملت‌ها جور و جفا روا داشته‌اید: در یمن، بحرین، فلسطین، لبنان و کشورهای مختلف ستم روا داشته‌اید. ملت ما به فضل خدا از این بحران‌ها عبور خواهد کرد و در برابر شما با همه وجود مقاومت خواهد کرد. (تکبیر)

۷. آرزوی سعادت و توفیق برای حجاج محترم

برای همه حجاج در آستانه سفر آسمانی و ملکوتی حج آرزوی سعادت و توفیق داریم. انشاء الله به همه معیارهای اسلامی، آداب و اسرار حج و نمایندگی انقلاب اسلامی توجه خواهند کرد.

دعا

نسئلك اللهم و ندعوك باسمك العظيم الاعظم الاعز الاجل الاكرم يا الله و... يا ارحم الرحمين، اللهم ارزقنا توفيق الطاعة و بعد المعصية و صدق النبوة و عرفان الحرمة، اللهم انصر الاسلام و اهله و اخذل الكفر و اهله، خدایا ما را به رسیدگی به مستمندان، همراهی با محرومان، عبادت، دعا و نیایش، زنده داشتن یاد خدا و رونق بخشیدن به مسجد توفیق روزافزون عنایت بفرما، اعمال ما را قبول بفرما، توبه، انابه و عبادات ما را مورد لطف و کرمات خود قرار بده، گناهان ما را ببخش، ما را از شر وساوس داخلی و بیرونی محافظت بفرما، آسیب‌ها را از جامعه ما دور بدار، نسل جوان ما را به اوج عزت، ایمان و افتخار برسان، همه مخاطرات را از کشور و امت اسلام دور بدار، شر دشمنان اسلام به‌ویژه اسرائیل غاصب را از سر همه مرتفع بفرما، شر تکفیری‌ها، داعشی‌ها و تروریست‌ها را به خودشان بازگردان، ما را از همه خطرات مصون بدار، باران رحمت و برکات را در این خشکسالی بر ما نازل بفرما، مشکلات اقتصادی کشور را مرتفع بفرما، مسئولان ما را در انجام وظایف، خدمات صادقانه و الهی‌شان به مردم آشنا و موفق بدار، مریضان ما، مریضان مدنظر و جانبازان را شفا کرامت بفرما، مسلمانان مظلوم بحرین، یمن، عراق، سوریه، میانمار و دیگر مسلمانان مظلوم در اقاصا نقاط جهان را نجات کرامت بفرما، اموات و درگذشتگان ما، مراجع و علمای درگذشته، درگذشتگان از این جمع و تازه درگذشتگان را غریق بهار رحمت بفرما، ارواح تابناک شهیدان، شهیدان اسلام و انقلاب اسلامی، شهیدان دفاع مقدس، شهیدان مدافع حرم و مقاومت و بین‌الملل اسلامی شهدای این جمع و امام شهدا را با اولیای خودت محشور بفرما. ما را از گناهان در همه ایام سال مصون بدار، توبه و انابه و عبادت ما را قبول بفرما، سلام ما را به امامان و مولایمان حضرت ولیعصر (عج) ابلاغ بفرما.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ^{۱۴}